

4,13
EDI total

**PREDLOG PRIMENE PROPORCIONALNO-PERSONALIZOVANOG SISTEMA SA 192
POSLANIKA
(PREDLAGAČ: PREDRAG MLADENović)**

EDI je indeks demokratičnosti izbornih sistema. Koristi se za procenu kvaliteta predloga izbornih sistema koje predlažu političke stranke, stručna javnost i civilno društvo u Srbiji.

NIVO DEMOKRATIČNOSTI

4-5 VISOK

3-4 ZADOVOLJAVAJUĆI

2-3 SREDNJI

1-2 NIZAK

0-1 VEOMA NIZAK

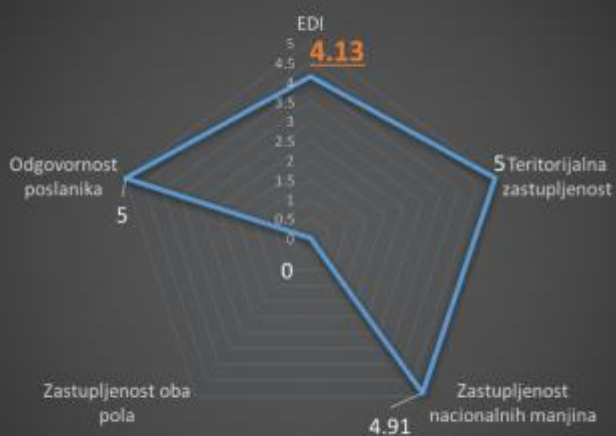
Opis izbornog sistema: Izbori se odvijaju kroz sistem od 192 izborne jedinice. Reč je o jednomandatnim ili višemandatnim izbornim jedinicama, a broj mandata se dodeljuje listama u odnosu na dobijen procenat glasova liste na nacionalnom nivou. Mandati se dodeljuju kandidatima sa izabranih lista koji su imali najveći procenat u svojim izbornim jedinicama. Liste političkih partija za svaku izbornu jedinicu imaju pravo na jednog kandidata. Prisustvo nacionalnih manjina u parlamentu obezbeđuje se nepostojanjem cenzusa za liste predlagača nacionalnih manjina i uvođenjem prirodnog praga.

Teritorijalna zastupljenost Srbije u parlamentu: Ovaj sistem omogućava izuzetnu teritorijalnu zastupljenost Srbije u parlamentu. Kroz 192 izborne jedinice obezbeđuje se da prosečna izborna jedinica ima oko 36.000 glasača koji biraju svog poslanika. Izborne jedinice gde kandidati imaju ujednačenu podršku birača mogu teorijski da ostanu bez izabranog kandidata, pri čemu bi izborne jedinice gde su kandidati dobili jasniju većinu mogle da imaju i dva izabrana poslanika. Ipak, šanse su svim kandidatima podjednake, a Predrag je predvideo i da kandidati moraju da imaju prebivalište najmanje 12 meseci pre dana izbora u izornoj jedinici gde se kandiduju. EDI je dodelio ovom sistem čistu peticu u ovoj oblasti.

Prisustvo predstavnika nacionalnih manjina u parlamentu: Broj izbornih jedinica je takav da bi nacionalne manjine sigurno dobile značajno prisustvo u parlamentu. Preko toga, Predrag je predviđa i da nema cenzusa za liste nacionalnih manjina i prirodni prag, čime su zaštićene i one manjine koje nisu koncentrisane na jednoj teritoriji (npr. Romi). Izborne jedinice se iscrtavaju tako da odgovaraju postojećoj teritorijalnoj zastupljenosti manjina. Iz svih ovih razloga, Predragov predlog i ovde ima izuzetno visoku ocenu.

Prisustvo manje zastupljenog pola u parlamentu: Činjenica je da su pripadnici oba pola potpuno izjednačeni u pogledu prava da predlažu, budu predlagani, biraju i budu birani za narodne poslanike. Ipak, Predrag nije predvideo posebne mere za obezbeđivanja prisustva oba pola, tako da je u simulaciji EDI došao i do mogućnosti (statistički veoma male, ali postojeće) da u parlament ne uđe niti jedna jedina žena. Iz tog razloga EDI je dao minimalnu ocenu sistemu u ovom polju. S obzirom na način kandidovanja, u ovom sistemu je zaista i teško predvideti adekvatnu meru za prisustvo oba pola. Bilo bi važno razvijati politički aktivizam žena kroz mere koje verovatno ne bi bile deo izbornog zakonodavstva.

Odgovornost poslanika u odnosu na građane: Predrag je predvideo obavezu poslanika da najmanje jednog dana u nedelji obavljaju neposredne razgovore sa biračima u terminu koji ne bi bio kraći od 4 sata. Tako bi se omogućilo da birači narodnom poslaniku dostavljaju svoje predloge, primedbe, pohvale i pitanja u pisanoj formi i putem e-maila. Sa druge strane, veliki broj izbornih jedinica obezbeđuje da građani tačno znaju ko su njihovi predstavnici u parlamentu. To omogućuje direktnu odgovornost poslanika prema građanima koji su ih izabrali jer svaki poslanik ima svoje birače, što je svakako presudni faktor za izuzetno visoku ocenu u ovoj oblasti.

UKUPNA OCENA:

Ukupna ocena koju je dobio ovaj predlog je u rangu ekspertskih predloga i iznosi 4.13. Snaga ovog predloga je svakako izuzetna teritorijalna zastupljenost, precizno definisan sistem koji stvara odnos odgovornosti između građana i poslanika, kao i izuzetna i pravična zastupljenost nacionalnih manjina. Sistem je takvog tipa da je teško obezbediti ravnomernu zastupljenost oba pola, tako da prisustvo žena zavisi od političkog aktivizma žena unutar partija.